

Бъди подготвен!

Материали с мерки за осигуряване на пожарна безопасност у дома и в природата, както и за защита на населението при земетресение, наводнение и други бедствия
(във връзка с чл. 17 от Закона за защита при бедствия)

Пожар у дома

Пожар в природата

Наводнение

Земетресение

Други опасности

Пожар у дома

Знаете ли, че в нощта срещу Коледа поне 20 български семейства преживяват ужаса да видят дома си в пламъци. Най-голям брой битови пожари се регистрират през отоплителния сезон, тогава се случват и 95% от фаталните пожарни инциденти.

Най-честите причини за възникване на пожар у дома са неправилно използване на различни уреди за отопление, небрежност при употребата на електрически уреди, като ютия, готварска печка, скара, както и свещи, цигари, бенгалски огън и други.

Ето няколко съвета как да намалиш риска от пожар в дома си:

Огледай дома си и определи къде и от какво е възможно да възникне пожар;

Постарай се да отстраниш материалните и технически рискове навреме и според възможности си;

Научи как да действаш при пожар и разкажи правилата на своето семейство;

Създай си план за действие при пожар и го провери на практика;

Осигури си пожарогасител и научи как се работи с него;

Добра идея е да монтираш димни детектори в спалнята и помещенията до нея. Те ще те предупредят навреме при задимяване в дома ти.

Основни правила за безопасност:

Не използвай неизправни отоплителни и нагревателни уреди;

Бъди внимателен при работа с газови уреди и следвай указанията на производителя;

Не претоварвай електрическата инсталация и не използвай едновременно голям брой удължители и разклонители;

Не оставяй без наблюдение готварски уреди, печки за отопление и други нагревателни уреди;

Редовно почиствай от натрупаните мазнини уредите в кухнята – фурната, скарата, печката, котлоните и абсорбера;

Не поставяй близо до нагревателен или отоплителен уред горими предмети и горива;

Внимавай при използването на свещи и цигари;

Избягвай да пушиш в леглото;

След употреба и преди излизане от къщи проверявай дали използваните уреди са изгасени;

Не оставяй децата сами вкъщи и никога не ги заключвай;

Децата трябва да знаят, че запалките и кибритът са опасни играчки.

При пожар!

Запази самообладание. Паниката ще ти попречи да действаш правилно. Помни, че имаш максимум 2 минути, за да напуснеш горящото жилище.

Не скачай през прозорец и балкон, не се спускай по водосточни тръби и не използвай асансьора.

Ако вратата или дръжката ѝ са горещи, ако излиза силен дим под и около нея, не я отваряй – пожарът е близо.

Ако не можеш да се евакуираш безопасно, използвай дрехи, мокри кърпи или други подръчни материали, за да уплътниш около вратата.

Обади се на тел. 112 и дай точното си местоположение. При възможност влез в банята и пусни душа, намокри се – мокрите дрехи ще те предпазят от температурата и дима.

Остави някакъв знак на прозореца или терасата, за да обозначиш мястото, където се намиращ.

Допълнителен съвет:

Направи си план за евакуация, който да включва маршрут, по който безопасно да напуснеш дома си при пожар. Приеми, че този маршрут е ежедневния път за влизане и излизане. Определи и резервен маршрут, ако първият е блокиран.

Погрижи се всеки член от семейството да научи евакуационния маршрут. Тренирай маршрута със семейството поне два пъти годишно.

Дръж ключовете на вратите на място, където всички могат да ги намерят или просто ги остави в ключалките.

Ако преминавате през задимени помещения, се движете ниско долу и по възможност защитете дихателните си пътища с мокра тъкан.

Ако дрехите ви се запалят, не трябва да тичате, защото това ще доведе до по-бързо разпространение на огъня. Вместо това спрете, легнете на земята, покрийте си лицето с ръце и се търкаляйте, докато огънят изгасне.

Ако пожарът е малък, използвайте пожарогасител за погасяването му. Ако нямате пожарогасител, може да използвате вода. С вода не се гасят електрически уреди под напрежение и мазнини!

ЗАПОМНИ:

След като си напуснал сградата, не се връщай обратно.

Незабавно уведоми пожарникарите, ако имаш информация за застрашени хора или наличие на материали или уреди, които могат да предизвикат рязко развитие на пожара или да причинят взрив!

Пожар в природата

Знаете ли, че 35 % от територията на България са гори и страната ни е на трето място в Европа по биологично разнообразие. За една година горските масиви обработват над 10500000 тона въглероден диоксид и ни даряват със 7300000 тона кислород. Средната скорост на пожарите в природата е 22.5 км/ч и за минути може да обхване огромни площи.

Пожарите в природата са явления, които засягат горския и полски фонд, блата, мочурища, както и високите части на планините с предимно нискостеблена растителност. Те често са неконтролируеми и оказват негативно въздействие върху екосистемата. Пожарите в природата нерядко водят и до човешки жертви.

Причини за възникването им:

- Небрежно боравене с огън и изхвърляне на горящи клечки кибрит и незагасени цигари;
- Запалване на битови отпадъци или суха тревна растителност;
- Техническа неизправност на машини и моторни превозни средства, работещи на полето и в гората;
- Детска игра с огън;
- Самозапалване на вещества и материали;
- Природни явления (мълнии);
- Късо съединение и аварии на електрически далекопроводи;
- Умисъл.

Как да опазим природата от пожар:

Не изхвърляй неизгасени кибритени клечки и фасове в горима и леснозапалима среда! Машините и моторните превозни средства, работещи на полето и в гората, трябва да са технически изправни.

Паленето на огън в гората е забранено, освен на обезопасените и обозначени за това места.

Преди да запалиш огън на разрешените за това места, се увери, че разполагаш с вода или други средства за загасяването му, при поява на вятър и при напускане на мястото.

Не бива да се изхвърлят бутилки. Те могат да проявят ефекта на лупа и това да доведе до запалване на суха трева, листа или растителни остатъци.

Недопустимо е паленето на огън при наличие на силен вятър – той може да разнесе горящите частици, без да имат възможност за навременна реакция. Силният вятър увеличава притока на кислород към огнището и подпомага развитието на пожара.

Разчистването на пасища, сухи клони и отпадъци в горски участъци трябва да става чрез събирането, окосяването и извозването им на определените за това места. Забранено е унищожаването им чрез изгаряне!

За да се предотврати samozапалване, прясното сено се складира на дебел слой само след като изсъхне.

За да се предотвратят пожарите, предизвикани от късо съединение на далекопроводите, под и около тях се оформят просеки, които периодично трябва да бъдат почиствани.

Абсолютно забранено е опалването на стърнищата.

Какво да правим, ако попаднем в близост до пожар в природата?

Ако забележиш признаци за пожар в природата (дим, мирис на изгоряло и пламъци), е необходимо да оцениш обстановката – да се ориентираш за мястото на възникването му, фронтът и посоката на придвижване на огъня.

При опасност от усложняване на ситуацията потърси безопасен път и напусни района на пожара, в посока обратна на посоката на вятъра. Придвижвай се в близост до водоеми или водоизточници /язовири, езера, реки и потоци/.

След като избегнеш първоначалната опасност, по най-бързия начин подай съобщение за забелязания пожар на тел. 112, в близка хижа или туристически пункт, в местното лесничество или в кметството.

Ако имаш информация за хора, в близост до огнището на запалване или в района на пожара, подай бързо тази информация.

Ако запалването е в начална фаза, може да го потушиш с пръст, пясък и тупалки от зелени клони. Ако имаш възможност използвай вода или налична техника. Защити дрехите и косата си от запалване /при възможност ги намокри/, както и дихателните си пътища /с мокра тъкан или други предпазни средства/.

Разкажи на пристигналите на място пожарни екипи цялата информация, с която разполагаш и следвай техните указания.

Наводнение

От историята: Над 5000 къщи са наводнени на 4 март 1942 година в град Видин, като 500 от тях са напълно разрушени. Зимата е тежка и река Дунав замръзва. През първите дни на пролетта огромни ледени блокове се струпват на завоя при остров Богдан, през нощта водите спират да се оттичат, отнасят дигите и заливат града. Вълната стига до 5 метра, а реката се разлива до околните села Видбол и Смърдан. Жертвите от това наводнение са само 13, а хиляди са евакуирани. Авиацията бомбардира ледения бент до остров Богдан и отпушва реката. Водата започва бавно да се оттича, но се отдръпва изцяло четири месеца по-късно – в началото на юни.

Какво е наводнение?

Всяко временно заливане на местност или територия се нарича наводнение.

Кои са причините за наводненията?

- проливни дъждове;
- снеготопене;

- разрушаване и лоша поддръжка на язовирни стени, диги и речни корита или отточна инфраструктура;
- ерозия на почвата;
- цунами.

Как да се подготвиш за евентуално наводнение, да реагираш правилно и да намалиш рисковете за теб и твоето семейство?

Събери информация за реките и язовирите, които са в района, където живееш. Проучи от историята на твоя край или попитай в кметството кои водоеми в района са опасни. Карта на риска от наводнение може да намериш и на интернет страницата на Басейнови дирекции – МОСВ.

Предварително планирай действията си – кое е най-безопасното място в района, как най-бързо да стигнеш до него, как да осъществиш контакт с близките си. Подготви раница за бедствия и направи семеен план за действие. Проиграй този план със своите близки.

Как ще разбереш, че има опасност от наводнение или друго бедствие?

Чрез Национална система за ранно предупреждение.

Чрез информация от средствата за масово осведомяване и социалните мрежи. На местно ниво могат да се използват и други технически средства – местни радиоуредби, мобилни сирени, камбанен звън и други.

Какво да правиш при наводнение, ако си въкъщи?

Изключи газта и електричеството;

Постави на възможно най-високото място всички по-ценни предмети и вещи;

Отвори вратите на помещенията, където са затворени домашните животни и любимци;

Вземи РАНИЦАТА ЗА БЕДСТВИЯ и напусни дома си, следвайки СЕМЕЙНИЯ ПЛАН;

Ако не можеш да излезеш от сградата, премести се на най-горните етажи или на покрива;

Обади се на тел. 112 за помощ и инструкции;

Следи съобщенията по радиото, телевизията, местни радиовъзли;

Спазвай указанията на спасителните екипи.

Какво да правиш при наводнение, ако си навън?

Отдалечи се от близките водоеми;

Не заставай под/над мостове, подлези, надлези и други опасни от заливане с вода зони;

Не пресичай бързо течащи води – може да те повлече;

Пресичай спокойна вода само при неотложна ситуация, с помощта на осигурително въже;

Ако си в автомобил, първо се увери, че терена под водата е стабилен, няма пропадания и водата е под нивото на осите на колелата и едва тогава внимателно премини през нея;

Обади се на тел. 112 за помощ и инструкции.

Какво да правиш след наводнението?

В първите часове след наводнението не използвай, без разрешение от държавните здравни и санитарни структури, вода от централното водоснабдяване за пиене, подготовка на храна и лична хигиена.

Не използвай и водата от местни източници – кладенци, сондажи, чешми и други. Най-вероятно, в първите дни след наводнението, ще може да използваш водата от централното водоснабдяване, но само след като я превариш.

Не консумирай месо от травмирани/удавени животни или храна от консерви с нарушена цялост.

Преди да се върнеш в дома си, свържи се с органите на реда, за да се увериш, че е безопасно да се влезеш в жилището си. Конструкцията на сградата може да бъде нарушена.

Какво да правиш, за да ограничиш риска от наводнения?

Не устройвай жилищни и други сгради и постройки в заливните зони на водоемите;

Не изхвърляй строителни и битови отпадъци в коритата на реките;

Не разрушавай дигите на реките;

Ако забележиш непочистено корито на река, подай сигнал в общината.

Земетресение

Чирпанското земетресение е поредица от сеизмични трусове между 14 и 25 април 1928 г. край Чирпан, Поповица и Гълъбово в Маришкия сеизмичен район в Южна България. Най-силният от трусовете се случва на 18 април и е с магнитуд 7,0 по Рихтер. След първия трус са разрушени почти всички сгради в Чирпан и Борисовград (днешен Първомай). Седем хиляди семейства остават без покрив, деформирани са железопътни линии, изменен е дебитът на кладенците и изворите, за известно време изчезва Меричлерският минерален извор. Вторият трус разрушава близо една трета от град Пловдив. Поредицата от земетресения засягат една седма от територията на България с над 400 хиляди души население. Жертвите са 107 души, 500 човека са ранените. Земетресенията причиняват общо щети на стойност около 3,3 милиарда лева. Над 72 хиляди сгради са засегнати, като около 26 хиляди сгради от тях са разрушени.

Какво е земетресение?

Земетресението (наричано още земетръс) представлява разклащане на земната повърхност, породено от разместването на част от земната кора и внезапното освобождаване на голямо количество енергия. Разпространяването на трептенията в земните пластове се нарича сеизмична вълна.

Какви са причините за земетресенията?

Земетресенията настъпват вследствие на натрупано напрежение и деформации в земната кора. Те могат да бъдат толкова силни, че да разрушат цели градове и да предизвикат цунами, свлачища и дори вулканични изригвания. Земетресенията се измерват с помощта на сеизмометри, като най-често се използва скалата на Рихтер. Преобладават тектонските причини, а земетресенията, породени от тях, имат най-голям обхват и причиняват най-големи поражения.

Други естествени земни причини, предизвикващи земетресения, са вулканичната дейност, срутванията в големи карстови празнини или в стръмни планински склонове и други.

Четири човешки дейности също могат да предизвикат земетресения: съхранението на големи количества вода зад бент (и евентуално изграждане на изключително тежка сграда), пробиване и инжектиране на течност в кладенци и добивът на въглища и нефт при сондиране.

Какво да правиш при усещане на първия трус?

- Не напускай сградата, в която се намираш.
- Запази самообладание и не хуквай към асансьорите и стълбите.
- Заеми най-безопасното място в сградата – под рамката на вратата /в зависимост от типа на строителната конструкция/, близо до вътрешна /носеща/ стена, колона, под стабилен маса или легло.
- Ако трусът те завари зад волана – спри на безопасно място и изчакай.
- Ако си в обществения транспорт, изчакай края на труса в превозното средство.
- Ако си на улицата, застани далеч от сгради и далекопроводи.

Какво да правиш след преминаване на първия трус?

- Ако си в дома си изключи електричеството, газта и водата.
- Вземи раницата за бедствия и бързо напусни сградата.
- Слез по стълбите, не използвай асансьора.
- Осигури предимство на майките с деца и на възрастните хора.
- След като излезеш от сградата, застани на открито място, на разстояние равно най-малко на височината на най-близката постройка.
- Не заставай под далекопроводи, електрически, трамвайни и тролейбусни мрежи.
- Окажи първа помощ, ако около вас има пострадали хора.
- Обозначи местата, за които предполагаш, че има затрупани хора. Помогни им, ако това е възможно.
- Следете информацията, които ще се излъчват по средствата за масова информация. Изпълнявайте указанията на компетентните държавни структури – пожарна, полиция, здравни власти и други.
- Спазвай обществения ред.

Какво да правиш след земетресението?

- Структурите на МВР и Националният институт по геофизика, геодезия и география – БАН ще излъчат съобщение с полезна, съобразена с обстановката информация за действията, които трябва да бъдат предприети.
- Може да влезеш в жилището си само след основен оглед на сградата и проверка, направена от компетентните органи.
- Не претоварвай телефонните линии с ненужни телефонни разговори, кратко събщи на близките си за състоянието си.
- Спазвай висока лична хигиена и не пий вода от непроверени източници.
- По време на бедствия нараства престъпността, бъди внимателен, пази имуществото си и подай сигнал при нередности.

Други бедствия

Колкото по-далече сме от последното бедствие, толкова по-близо сме до следващото.

*Даниъл Силва /1960/
американски журналист и писател романист*

ПОЖАР НА ОБЩЕСТВЕНО МЯСТО

Още при планиране на сградата, а по-късно и при нейното строителство са били извършени необходимите строителни и технически мерки за пожарна безопасност. Ръководителите/управителите на тези обекти осъществяват организацията и обучението на служителите си за действия при възникване на пожар в тях.

Как да се подготвим за пожар в хотел, търговски център, кино или театър?

- При влизане в сградата разгледай внимателно етажната схема за евакуация, от която изключете асансьорите. Ориентирай се и запомни къде се намиращ, какво е разпределението на помещенията и как най-бързо се стига до изходите;
- Разгледай зелените знаци указващи пътищата за евакуация. Виж къде се намират пожарогасителите и пожарните кранове, както и бутоните за ръчно задействане на пожароизвестителната система.

В случай на пожар:

- Запази самообладание и незабавно следвай указанията за напускане на сградата;
- Не създавай паника, не се блъскай и бутай в другите. Евакуационните пътища и изходи са изчислени за безопасната евакуация на максимален брой хора;
- Не се връщай назад и не се движи в посока обратна на потока от хора. Помогни на малки деца, възрастни и хора с увреждания;
- Внимателно слушай и следвай напътствията на охраната и персонала;
- След напускане на сградата отиди при обозначения с табела сборен пункт за евакуация и изчакай разпоредбите на компетентните органи;
- Ако имаш информация за застрашени хора, незабавно я предай на спасителните екипи.

СНЕГОНАВЯВАНИЯТА И ЗАЛЕДЯВАНИЯТА

Снежните бури и залежавания довеждат до разрушаване на въздушните комуникации, блокиране на пътищата и е възможно да поставят в рисковата ситуация живота на много хора.

Какво трябва да правиш при снегонавявания и залежавания?

- Следи метеорологичния бюлетин, предаван по медиите и социалните мрежи и ако не е наложително, отложи пътуването;
- Облечи се с топли дрехи и подходящи обувки, вземи с теб вода и няколко сандвича;
- Ако ще пътуваш с автомобил, провери дали имаш достатъчно гориво, въже, лопатка, фенерче и брадвичка. Гумите трябва да не са много напопани, постави вериги;
- Избирай първокласните пътища, макар и да пътуваш по-дълго. Карай бавно и внимавай, когато минаваш покрай сгради, електропроводи и дървета;
- Ако по пътя видиш затрупани автомобили, маркирай мястото и съобщи на тел. 112;
- В случай че си затънал в навявания от сняг, избягвай работата на двигателя на празен ход, поради опасност от отравяне;
- Завържи дреха с ярък цвят на антена, странично огледало или на друго видно място, за да бъдеш забелязан от спасителните екипи;

- Окажи помощ на изпадналите в беда. Измръзналите части на тялото се разтриват със спирт и леко се масажират;
- Не разтривай със сняг – тялото допълнително се охлажда и може да се нарани кожата. При измръзване от I, II, III и IV степен се налага транспортиране на пострадалите до болнично заведение;
- Не спирай за почивка на открито. Ако обстановката се усложни, преустанови пътуването, като спреш в най-близкото населено място;
- Когато трябва да вървиш пеша, екипирай се с подходящи обувки и топли дрехи. Избягвай да се движиш сам, предвижвай се далеч от сгради, електропроводи, стълбове и дървета, вземи мерки против измръзване на крайниците;
- Носи със себе си лекарства и термос с чай или други топли и подсладени напитки;
- В населените места се обърнете към административните власти, специализираните органи на МВР или пътните служби.

ГРЪМОТЕВИЧНА БУРЯ

СРЕД ПРИРОДАТА

- Ако се намираш сред природата по време на гръмотевична буря, стой далеч от високи дървета и канари. При наличие на сух предмет, седни върху него. Не лягай и не докосвай земята с ръце. Заеми клекнало положение. Наведи главата си надолу и притисни колене до гърдите си. Със скръстени ръце обхвани глезените на краката. Ако сте повече хора, стойте на разстояние един до друг;
- Подходящи места за подслоняване са пещерите. Застани най-малко на 3 метра навътре от входа и се постарай да има поне метър свободно пространство от двете ти страни;
- Не заставай близо или под надвиснали скални маси;
- Ако се намираш в река, езеро или басейн, незабавно излез от водата и се отдалечи. В случай, че си с лодка или сърф в морето, бързо се върни на брега;
- При градушка потърси незабавно подслон, големите ледени късове могат да причинят травми и наранявания.

КОГАТО СИ НА ПЪТ

- По време на пътуване с кола, прибери антената ѝ;
- Ако караш колело, слез от него. Не се хващай за и не дръж метални предмети, те привличат гръмотевичните;
- Отдалечи се от електропроводите;
- Стой настрана от метални конструкции, огради, парапети и други метални заграждения.

У ДОМА

- Когато си у дома или на работното място, изключи всички електрически уреди. Затвори вратите и прозорците;
- Стой далеч от чешми, балконски врати, прозорци;
- За защита от пряко попадане на мълнии се изграждат мълниеприемници и мълниеотводи. Мълниезащитната инсталация на всяка сграда трябва да бъде периодично проверявана.

СИЛЕН ВЯТЪР

Силните ветрове представляват опасност за хората и могат да нанесат значителни материални щети.

- При възникване на смерч или необичайно силен вятър следи метеорологичните бюлетини, изключи тока, водата и газта;
- Не оставай на открито. Има опасност от падащи отломки от сградите и други предмети;
- Влез вкъщи и затвори плътно вратите и прозорците. Смерчът засяга най-често покривните конструкции и горните етажи. Прецени и ако е необходимо използвай за убежище мазето на сградата;
- Ако си далеч от дома, влез в обществена сграда, подлез, потърси сигурен подслон;
- Ако си на път, спри автомобила на открито място, далеч от електропроводи, дървета и от надвиснали скални маси. Потърси подслон;
- Ако си на полето или в планината заеми ниските места до отминаване на опасността.

ПРОМИШЛЕНА АВАРИЯ

Промислената авария представлява внезапна технологична повреда на машини, съоръжения и агрегати или извършване на дейности с рискови вещества и материали в производството, обработката, използването, съхраняването, натоварването, транспорта или продажбата, когато това води до опасност за живота или здравето на хора, животни, имущество или околната среда.

НАЙ-ЧЕСТО СРЕЩАНИТЕ ПРОМИШЛЕНИ ОТРОВИ СА АМОНЯК И ХЛОР

АМОНЯКЪТ е безцветен газ с остра задушлива миризма, два пъти по-лек от въздуха, образува експлозивни смеси. Разтворим във вода. Той засяга горните дихателни пътища, а в по-голяма концентрация – централната нервна система. Причинява задушаване, силни пристъпи на кашлица, болки в очите, зачервяване на кожата с поява на червени петна и мехури, виене на свят, болки в стомаха и повръщане.

ХЛОРЪТ е силно отровен газ, с характерна остра, задушаваща миризма, има жълто-зелен цвят. Разтворим във вода. Бързо се изпарява и образува жълтозелен облак, който се движи близо до земната повърхност и се събира в ниските места и тунели. Предизвиква силно раздразнение на дихателните пътища, мъчителна кашлица, болки в гърдите, парене и сълзене в очите, при съприкосновение предизвиква изгаряния по кожата.

ПОВЕДЕНИЕ ПРИ ПРОМИШЛЕНИ АВАРИИ И ИЗТИЧАНЕ НА АМОНЯК ИЛИ ХЛОР:

- Запази самообладание и предай за опасността на хората, около теб;
- Ако си вкъщи, затвори и уплътни прозорците, вратите и отдушниците, закрепни към тях мокри одеала, завеси и др. При възможност, заеми горните етажи на сградата;
- Пригответи си противогаза или намокри марлена превръзка, кърпа или хавлия;
- Ако си на открито, напусни заразенения район, като се движиш перпендикулярно на посоката на вятъра;
- Ако си в превозно средство, затвори прозорците, продължи по най-късия път и излез извън заразенения район;

- Помогни на пострадалите. Изведи ги на чист въздух. Не прави изкуствено дишане, освободи ги от стягащите дрехи. Препоръчително е на пострадалите да се даде топло мляко и минерална вода;
- При отравяне с амоняк се препоръчва чист въздух, вдишване на водна пара с прибавка на оцет или лимонтозу /в горещата вода се сипва оцет/. При поражение на кожата от амоняк, след измиването ѝ с чиста вода се прави компрес с 2-3% воден разтвор на оцетна, лимонена или винена киселина. Направете промивка на очите с вода, 0,5-1% разтвор на стипца или 2-3% разтвор на оцет;
- На пострадалите от хлор промийте очите, носа и устата с 2% разтвор на сода бикарбонат /1 чаена лъжичка в чаша вода/. Правят се кислородни инхалации. Прилага се вдишване на пари от смес на спирт, етер или амоняк, препоръчва се и вдишване на пулверизиран разтвор на сода бикарбонат. Пострадалите се изпращат в болнично заведение;
- При излизане от заразения район, махни и проветри дрехите си, преди да си свалил индивидуалните средства за защита. Промий устата и очите си, измий тялото си с вода и сапун и облечете чисти дрехи;
- При завръщане по домовете и работните места /след отстраняване на аварията/ проветри, избърши мебелите, пода и стените с влажна кърпа;
- Обработвай хранителните продукти чрез обилно измиване и отстраняване на повърхностния слой. Плодовете и зеленчуците от дворовете ползвай, ако има разрешение на компетентните органи;
- Не извеждай на паша животните в заразените райони.

ЖИВАК

Живакът е течен метал, изпарява се трудно, но парите му са изключително отровни. При продължително въздействие на парите на живака върху човешкия организъм, се уврежда предимно нервната система, отслабва паметта, появява се обща слабост, раздразнителност, главоболие и нарушен сън. Попадайки в организма чрез храна живакът и неговите съединения, засягат сърцето, червения костен мозък, кръвоносните съдове, черния дроб, далака, храносмилателната дейност, бъбреците и кожата.

Ако счупите термометър или поради някаква друга причина разпилеете живак трябва да предприемете следните защитни мерки:

- Разпилян живак се събира с помпичка, лист от медно фолио, четка или прахосмукачка със задържащ филтър, който след това се обезврежда;
- Мястото с разпилян живак се обработва със сяра на прах. Отворете прозорците, за да се прочисти въздуха в помещението;
- Ако живакът е попаднал в тялото през устата, тя трябва да се изплакне добре с вода. При попадане на живак в очите те обилно се плискат с вода в продължение на 15 минути. Трябва незабавно да се потърси лекарска помощ;
- Ако децата са играли с “подвижните топчета”, незабавно ги изкъпете обилно с вода и сапун;
- При вдишване на живачни пари пострадалият се извежда на чист въздух, и се оставя в покой;
- При всички случаи на отравяния с живак и живачни съединения потърсете лекар-токсиколог.

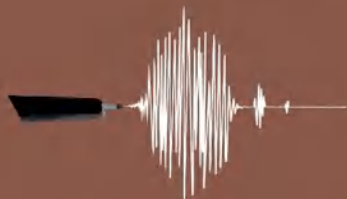
ВНИМАНИЕ! По време на бедствия нараства престъпността, бъдете внимателни, пазете имуществото си и подайте сигнал при забелязани нередности.

Вижте още:

[БРОШУРА](#)

ЗЕМЕТРЕСЕНИЕТО представлява разклащане на земната повърхност, породено от разместването на част от земната кора и внезапно освобождаване на голямо количество енергия. Разпространението на трептенията в земните пластове се нарича сеизмична вълна. Земетресенията се измерват с помощта на сеизмометри, като у нас най-често се използва скалата на Рихтер.

По своя произход земетресенията се делят на тектонски и вулканични. По дълбочина на хипоцентъра се делят на плитки (до 100 км), междинни (от 100 до 300 км) и дълбоки земетресения (от 300 до 700 км). Най-разрушителни са плитките тектонски земетресения.

автор: Радостина Николова - ШИПИ към ОДЗ "Малкият принц", гр. Тервел
Международен конкурс за детска рисунка "С очите си видях бедата"

Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението"

**БЕЗОПАСНОСТ
ПРИ ЗЕМЕТРЕСЕНИЕ**

www.pojarna.com
информационен сайт на ГДПБЗН

ПРЕДИ ЗЕМЕТРЕСЕНИЕ

Провери дома си за конструктивни нарушения. Ако има такива, отстрани ги.

Съхранявай отровните химикали и запалими вещества правилно.

Обезопаси тежките предмети и мебели от падане.

Подготви раница за бедствия и семеен план за действие.

Проигравай периодично плана за евакуация на работа, а у дома - семейния план за действие

ПО ВРЕМЕ НА ЗЕМЕТРЕСЕНИЕ

Застани до носеща стена или колона, под стабилна маса или легло. Пази се от падащи предмети.

След преминаване на първия трус спи електричеството и газа.

Вземи със себе си по-ценните вещи и напусни сградата. Не използвай асансьор!

Застани на открито, далеч от сгради и електропроводи

Осигури предимство на бременните жени, възрастните и трудно подвижни хора.

Ако шофираш - отбий в страни и изчакай труса да премине.

СЛЕД ЗЕМЕТРЕСЕНИЕ

Провери себе си и другите около теб за наранявания. Окажи първа помощ ако е необходимо.

Позвъни на тел. 112 при нужда. Следвай указанията на оператора.

112

Следи за актуална информация и новини от властите.

Спазвай висока лична хигиена и не пий вода от непроверени източници.

Не бързай да се връщаш у дома. От труса може да има нарушения в конструкцията му.

РАНИЦА ЗА БЕДСТВИЯ

ОСНОВНИ МАТЕРИАЛИ И СРЕДСТВА НЕОБХОДИМИ ЗА ОКОМПЛЕКТОВАНЕ НА „РАНИЦА ЗА БЕДСТВИЯ“

☐		БУТИЛИРАНА ПИТЕЙНА ВОДА В КОЛИЧЕСТВО ЗА ЦЯЛОТО СЕМЕЙСТВО ЗА ТРИ ДНИ	☐		ВАШИТЕ ЛЕКАРСТВА И ТЕЗИ НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА СЕМЕЙСТВОТО В СЛУЧАЙ НА ХРОНИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ
☐		КОНСЕРВИРАНА И СУХА ХРАНА ЗА ЦЯЛОТО СЕМЕЙСТВО С ДЪЛГОСРОЧНА ТРАЙНОСТ ЗА 72 ЧАСА	☐		ПАРИЧНИ СРЕДСТВА
☐		УНИВЕРСАЛНО ДЖОБНО НОЖЧЕ, ОТВАРАЧКА ЗА КОНСЕРВИ ИЛИ ДРУГ УНИВЕРСАЛЕН ИНСТРУМЕНТ	☐		ЛИЧНИ И СЕМЕЙНИ ДОКУМЕНТИ, ЦЕННОСТИ И ДРУГИ
☐		ФЕНЕРЧЕ С БАТЕРИИ	☐		СВИРКА, СВЕЩИ, КИБРИТ, ЗАПАЛКА
☐		РАДИОПРИЕМНИК НА БАТЕРИИ И РЕЗЕРВНИ БАТЕРИИ ЗА НЕГО И ФЕНЕРЧЕТО	☐		КОМПАКТНО ОДЕАЛО ИЛИ СПАСИТЕЛНО ФОЛИО, ДРЕХИ СПОРЕД СЕЗОНА
☐		АПТЕЧКА	☐		САНИТАРНИ И ПРАХОЗАЩИТНИ МАСКИ ЗА ЦЯЛОТО СЕМЕЙСТВО, АНТИБАКТЕРИЦИДНИ КЪРПИ ИЛИ ДЕЗИНФЕКТАНТ
☐		КАРТА НА РАЙОНА	☐		СЕМЕЕН ПЛАН ЗА БЕДСТВИЕ С РАЗПИСАНИ КОНТАКТНИ ДАННИ, СБОРЕН ПУНКТ ЗА ЕВАКУАЦИЯ И ВАЖНИ ПРАВИЛА ЗА ДЕЙСТВИЕ ПРИ РАЗЛИЧНИТЕ БЕДСТВИЯ

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ И СРЕДСТВА

☐		ПОДГОТВЕТЕ НЕЩА ОТ ПЪРВА НЕОБХОДИМОСТ ЗА ОТГЛЕЖДАНЕ НА ВАШЕТО ДЕТЕ ПОНЕ ЗА 72 ЧАСА	☐		ПОДГОТВЕТЕ НЕЩА ОТ ПЪРВА НЕОБХОДИМОСТ ЗА ВАШИЯ ДОМАШЕН ЛЮБИМЕЦ
☐		КНИГИ, ХАРТИЯ И ПРИНАДЛЕЖНОСТИ ЗА ПИСАНЕ	☐		КОМПАКТНИ ПЪЗЕЛИ ИЛИ НАСТОЛНИ ИГРИ ЗА ЦЯЛОТО СЕМЕЙСТВО
☐		ЧАШИ, ЧИНИИ И ПРИБОРИ ЗА ЕДНОКРАТНА УПОТРЕБА ЗА ЦЯЛОТО СЕМЕЙСТВО	☐		МОБИЛЕН ТЕЛЕФОН И ЗАРЯДНО ИЛИ ДОПЪЛНИТЕЛЕН БАТЕРИЕН ПАКЕТ
☐		ТОАЛЕТНА ХАРТИЯ, ДАМСКИ ПРЕВРЪЗКИ, ДОМАКИНСКО ФОЛИО, НАЙЛОНОВИ ПЛИКОВЕ, ТИКСО	☐		ТОАЛЕТНИ ПРИНАДЛЕЖНОСТИ

СЕМЕЕН ПЛАН ЗА БЕДСТВИЯ

Pojarna.com
Информационен сайт на ГДПБЗН

как се прави? СЕМЕЕН ПЛАН ЗА БЕДСТВИЯ

Съберете информация:

- какви бедствия са характерни за района, в който живеете;
- как ще ви оповестят за различните бедствия;
- какво трябва да знаете за бедствията - правила за безопасност - преди/ по време и след бедствието/.

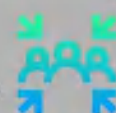
Подгответе:

- списък с контактите на членовете на вашето семейство и най близките ви хора, както и важните телефонни номера. Добре е да имате лице за връзка, живеещо извън вашия регион;
- „раница за бедствия“ с необходимите вещи за оцеляване.

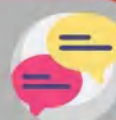
Определете и споделете с цялото семейство:

- пътищата и начина за евакуация при различните видове бедствия;
- най близкия сборен пункт за евакуация, при съответното бедствие;
- резервен (далечен) сборен пункт, при застрашен близкия сборен пункт;
- безопасен подслон, при нужда.

Обсъдете и научете със семейството за:

- видовете опасности, които могат да възникнат и рисковете от тях;
- семейният план за евакуация от вкъщи и този на децата в училище;
- правилата за безопасност за различните бедствия;
- задълженията при бедствие на всеки член на домакинството.

Проиграйте поне два пъти в годината:

- евакуация, с достигане на сборния пункт и комуникационния план;
- във вид на игра - правилата за безопасност за различните бедствия и задълженията на всеки член на домакинството;
- не забравяйте и домашните любимци.

Важни телефонни номера:

Семейни телефонни номера:

Основен сборен пункт:

Резервен сборен пункт:

Бележки:

ОПОВЕСТЯВАНЕ

Pojarna.com

Информационен сайт на ГДПБЗН

СИГНАЛИ ЗА РАНО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ И ОПОВЕСТЯВАНЕ

Сигналите за ранно предупреждение и оповестяване в Р България са:

- „Национален сигнал за тревога“;
- „Национален сигнал за край на тревогата“;
- „Въздушна опасност“;
- „Отбой от въздушна опасност“.

Те се разпространяват и излъчват посредством:

- Националната система за ранно предупреждение и оповестяване при бедствия чрез акустични сирени;
- Подсистема на автоматизираната система за оповестяване на ГДПБЗН чрез електромеханични сирени;
- Програмите на БНТ, БНР, операторите на радио и телевизионни програми с национално и регионално покритие;
- Радиотранслационните възли / уредби, инсталирани в населените места;
- Локалните системи за оповестяване, изградени в потенциално опасните обекти.

Вид и акустични характеристики на сигналите

НАИМЕНОВАНИЕ НА СИГНАЛА	ОПИСАНИЕ	ПО КАКВО СЕ ПРЕДАВА	БЕЛЕЖКИ	ЗВУКОВ ФАЙЛ
НАЦИОНАЛЕН СИГНАЛ ЗА ТРЕВОГА	Непрекъснат вой от акустични сирени с продължителност 3 мин. със скокообразно изменение на честота от 700 до 1000 херца с период на повторение 8 секунди.	Акустични сирени в градовете: София, Варна, Враца, Бургас, Русе, Плевен, Кърджали, Смолян, Пазарджик, Пловдив и Монтана, 30 км. зона около АЕЦ "Козлодуй", интегрирани локални системи.	Излъчва се при бедствие, а два пъти в годината - в първия работен ден на месец април и на месец октомври в 13.00 ч.- за тренировъчни тестове.	
НАЦИОНАЛЕН СИГНАЛ ЗА КРАЙ НА ТРЕВОГАТА	Непрекъснат вой от акустични сирени с продължителност 2 минути с честота 450 херца.	Акустични сирени в градовете: София, Варна, Враца, Бургас, Русе, Плевен, Кърджали, Смолян, Пазарджик, Пловдив и Монтана, 30 км. зона около АЕЦ "Козлодуй", интегрирани локални системи.	Излъчва се при бедствие, а два пъти в годината - в първия работен ден на месец април и на месец октомври в 13.00 ч.- за тренировъчни тестове.	
ВЪЗДУШНА ОПАСНОСТ	Непрекъснат вой от акустични и електромеханични сирени с продължителност 3 минути с плавно изменящ се звук през 15 секунди с честота от 100 до 450 херца.	Акустични и електромеханични сирени на територията на цялата страна.	Излъчва се при необходимост и ежегодно на 2 юни в 12.00 ч. - за отдаване на почит на Христо Ботев и на загиналите за свободата на България.	
ОТБОЙ ОТ ВЪЗДУШНАТА ОПАСНОСТ	Непрекъснат вой от електромеханични сирени с продължителност 2 мин. с честота 450 херца.	Акустични и електромеханични сирени на територията на цялата страна.	Излъчва се след преминаване на опасността от въздушно нападение.	

Информацията по-горе е съобразена с „Наредба за условията и реда за функциониране на националната система за ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт и населението при бедствия и за оповестяване при въздушна опасност“